

Hyrdoktor med glesbygdsmedicin på hjärnan?

Sven-Ingvars sjöng "Kristina från Vilhelmina" för länge sen, men jag har varit lite nyfiken på Vilhelmina sen dess. Någon gång ska jag dit, och Kittelfjäll med all offpistskidåkningen i lössnö ligger ju alldeles bredvid... Nåja ca 13 mil bort bara.

Nu skulle jag dit, jag hade tagit några veckors komp och tjänstledigt från min tjänst vid en liten vårdcentral bara 2 mil från ett länssjukhus. Jag behövde få se mej omkring, andas frisk Norrlandsluft, var sugen på lite äventyr och såg att Vilhelmina sjukstuga sökte stafettläkare.

Hyr läkarfirmans agent sa:

Vilhelmina? Dom kräver att läkaren skall ha glesbygdsmedicinsk kompetens!

Jaha?

Ja, man ska klara ensamarbete och våga ta hand om det mesta på sjukstugan som till exempel akuta sjukfall.

Ensam? Frågade jag, idiotiskt, finns det inte sjuksköterskor heller, eller lokalvårdare? Ska jag städa själv?

Jag vet inte, blev det tveksamma svaret, men jag tror inte att du blir helt ensam.

Akuta sjukfall?

Ja frakturer och hjärtinfarkter och så...

Det får bära eller brista, tänkte jag och berättade att jag är med i Svensk Glesbygdsmedicinsk förening och har varit på flera glesbygdsmedicinska konferenser i föreningens regi. Jag kan det mesta efter detta och Sjukstugemodellen är min "second nature". Detta ska nog gå bra. Sa jag.

Jag läste på om frakturer och hjärtinfarkt och en solig söndag bar det av med Nextjet till Vilhelmina Airport. Medan jag väntar på väskan och skidorna vid bagagebandet får jag kontakt med en glad och trevlig kvinna som visar sig vara Sjukstugechefen och taxin tar mej snabbt till mitt livs första "stugmotell". Bekvämt placerat bara 300 meter från sjukstugan får jag min lilla enrums"stuga" med dusch. Jag har lite svårt att sova.

Taxichauffören hade på norrlänningars vis genast fått ur mej att jag var veckans hyrläkare och visat mej hela Vilhelmina och inte minst sjukstugan. Det var en stor tegelbyggnad! Skulle jag vara ensam där? Grubblande hade jag lite svårt att sova.

Nästa dag gick det inte många minuter förrän jag skrattade åt mina tankar kvällen innan. Jag hälsade på flera kollegor, sköterskor och flera andra ur den 50-hövdade proffsiga medarbetarstaben, inklusive städerskan. Jag visades runt på en stor sjukstuga med läkar- och distriktssköterskemottagning, röntgen, lab, bvc, barnmorskemottagning, akutavdelning med 6 vårdplatser och ambulansstation. Akutrummet var välorganiserat och det fanns utrustning och mediciner för de flesta situationer.

Självförsörjande var det ord som slog mej. Och tur är det för det är 12 mil till närmsta sjukhus i Lycksele, och 24 mil till universitetssjukhus i Umeå. Ändå kom det medicinstudenter under utbildning till oss i Vilhelmina medan jag var där (som också fick bo på stugmotellet).

Det var bara att sätta igång med glesbygdsmedicinen och den var allt annat än ensam. Trevliga, tåliga patienter, ett bra teamarbete med duktiga sköterskor och undersköterskor gjorde det intressant. De, för mig från "Sörlandet" fantastiska resurserna, som digital

röntgen samma dag, patientnära labanalyser direkt och möjlighet att själv följa patienterna inneliggande på akutvårdsavdelningen var både en utmaning och en källa till lycka. Visst blev det någon fraktur och någon hjärtinfarkt men även hela spektrat av vanliga och ovanliga tillstånd som gör vårt yrke så intressant. Och trots avståndet till sjukhus kände jag mej aldrig hjälplös. Flera gånger fick jag ringa till Lycksele och ett par gånger till Umeå för att be om råd. Men kollegorna där var alltid hjälpsamma och intresserade.

På jour och beredskap nattetid är avdelningssköterskan på akutvårdsavdelningen spindeln i nätet som ringer in doktorn vid behov. Då ingår även sjukstugorna i Dorotea och Åsele i distriktet som ju känns gigantiskt. Men ambulanspersonalen har alla små vägar och stigar i huvudet och verkar känna de flesta patienterna också så man får mycket hjälp. Några gånger traskade jag fram och tillbaka mellan sjukstugan och stugmotellet på kvällar och nätter men det mesta kunde lösas på telefon eftersom personalen är van att använda sin kompetens och tar stort ansvar.

Jag kom faktiskt till Kittelfjäll också och det var lika magiskt som jag hade föreställt mej. En helg med offpist i liftsystemet. Jag behövde inte klättra upp för att hitta lössnö och göra egna spår, trots att det inte hade snöat på över två månader. Hur ska det då inte vara en snöig vinter? Jag åker gärna tillbaka och tar reda på det och jobbar gärna fler gånger i Vilhelmina på den fina sjukstugan.

För att hålla glesbygdsmedicinformen god tänker jag inte missa Konferensen i Åre som Svensk Glesbygdsmedicinsk Förening, www.glesbygdsmedicin.info , anordnar 25-26 april 2012.

Kristina Aggeborn,
Specialist i Allmänmedicin
Hammarö, Värmland